

“Шунқорлар” ҳарбий-спорт ўйинларини ўтказиш тартиби тўғрисидаги

НИЗОМ

I. Умумий қоидалар

1. Мазкур Низом “Шунқорлар” ҳарбий-спорт ўйинларини (кейинги ўринларда матнда – Ўйинлар деб юритилади) ташкил этиш ва ўтказиш тартибини белгилайди.

2. Ўйинлар “Амир Темури издошлари” спартакиадаси доирасида “**Ватанпарварлик – олий мақсадимиз!**” шиори остида маҳаллаларда истиқомат қилувчи ёшлар ўртасида Ўзбекистон Республикаси мудофаасига кўмаклашувчи “Ватанпарвар” ташкилоти Марказий кенгаши раисининг Кубоги учун ташкил этилади.

3. Ўйинлар Ўзбекистон Республикаси мудофаасига кўмаклашувчи “Ватанпарвар” ташкилоти (кейинги ўринларда матнда – “Ватанпарвар” ташкилоти деб юритилади) томонидан Ўзбекистон Республикаси Ёшлар сиёсати ва спорт вазирлигининг Ёшлар ишлари агентлиги билан ҳамкорликда ҳар йили тўрт босқичда ўтказилади.

4. Ўйинларда иштирок этувчи жамоалар “Ватанпарвар” ташкилоти тизимидаги “Шунқорлар” ҳарбий-спорт ўйинлари байроғи ва эмблемасидан фойдаланган ҳолда, шунингдек, ушбу Низомда белгиланган талаблар асосида иштирок этадилар.

5. Ўйинлар жамоавий тарзда “Ватанпарвар” ташкилоти Марказий кенгаши Ҳайъати қарори билан тузилган Ташкилий кўмитанинг бевосита раҳбарлигида ўтказилади.

6. Ўйинларни ташкил этишдан асосий мақсад:

ёшларни ўз халқига, Президентига ва Ватанига садоқат ҳамда юксак ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш;

чақириққа қадар ёшларни Қуролли Кучлар сафида хизмат қилишга қизиқишини ошириб бориш, шунингдек, ҳарбий хизмат ўташнинг зарур билим ва кўникмаларини шакллантириш ҳамда уларни руҳан ва жисмонан чиниқишга йўналтириш;

ёшлар онгида “Ватанпарвар” ташкилоти тўғрисида тасаввурини шакллантириш, уларни ўз фаолият доирасига кенг жалб этиш;

маҳалла ёшлари орасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш;

спортнинг техник ва амалий турларини оммалаштириш, ёшларни спорт секциялари ва тўғарақларида шуғулланишга жалб этишдан иборатдир.

II. Ўйинларни ўтказиш ва ташкил қилиш тартиби

7. Ўйинлар жамоалар ўртасида тўрт босқичда ўтказилади:

Биринчи босқич – маҳалла босқичи: Ушбу босқич, ҳудудий секторлар кесимида, ҳар бир маҳалла ёшлари таркибидан ташкил топган жамоалар ўртасида ҳар йилнинг апрель ойида ўтказилади.

Ҳар бир сектордан биринчи ўринни эгаллаган жамоа туман (шаҳар) босқичида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритади.

Иккинчи босқич – туман (шаҳар) босқичи: Ушбу босқич, туман (шаҳар)лар кесимида, маҳалла босқичида ҳар бир секторда биринчи ўринни эгаллаган жамоалар ўртасида ҳар йилнинг апрель ойида ўтказилади.

Ҳар бир туман (шаҳар)дан биринчи ўринни эгаллаган жамоа ҳудудий босқичда иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритади, иккинчи ўринни эгаллаган жамоа заҳира жамоа ҳисобланади.

Учинчи босқич – ҳудудий босқич: Ушбу босқич, Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар кесимида, туман (шаҳар)лар босқичида биринчи ўринларни эгаллаган жамоалар ўртасида ҳар йилнинг май ойида ўтказилади.

Ҳудудий босқичда биринчи ўринни эгаллаган жамоа республика босқичида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритади, иккинчи ўринни эгаллаган жамоа заҳира жамоа ҳисобланади.

Тўртинчи босқич – республика босқичи: Ушбу босқич, ҳудудий (Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар) босқичда биринчи ўринларни эгаллаган жамоалар ўртасида ҳар йилнинг май-июн ойларида ўтказилади.

8. Ўйинлар қўйидагича ташкил этилади:

а) биринчи босқични ташкил этиш ва ўтказиш ҳамда уларда иштирок этадиган жамоаларни шакллантириш бевосита маҳаллалардаги ҳоким ёрдамчилари ва ёшлар етакчилари, секторлар, “Ватанпарвар” ташкилотининг ҳудудий кенгашлари ва улар тасарруфидаги муассаса (ташкилот)лар, Ёшлар ишлари агентлигининг туман (шаҳар) бўлимлари билан ўзаро ҳамкорликда амалга оширилади.

Ўйинлар сектордаги маҳаллалардан ташкил топган жамоалар ўртасида ўтказилади.

Ҳар бир сектор бўйича ўйинларда иштирок этган жамоалар орасидан туман (шаҳар) босқичида қатнашадиган тўртта жамоа саралаб олинади.

б) иккинчи босқични ташкил этиш ва ўтказиш бевосита “Ватанпарвар” ташкилотининг ҳудудий кенгашлари ва улар тасарруфидаги муассаса (ташкилот)лар, Ёшлар ишлари агентлигининг туман (шаҳар) бўлимлари билан ўзаро ҳамкорликда амалга оширилади.

Ўйинлар маҳалла босқичида ҳар бир секторда ғолиб бўлган жамоалар ўртасида ўтказилади.

Мазкур босқичда биринчи ўринни эгаллаган жамоа ҳудудий босқичда иштирок этади, иккинчи ўринни эгаллаган жамоа захира жамоа ҳисобланади.

в) учинчи босқични ташкил этиш ва ўтказиш бевосита “Ватанпарвар” ташкилотининг ҳудудий кенгашлари ва Ёшлар ишлари агентлигининг ҳудудий бошқармалари билан ўзаро ҳамкорликда амалга оширилади.

Мазкур босқичда биринчи ўринни эгаллаган жамоа республика босқичида иштирок этади, иккинчи ўринни эгаллаган жамоа захира жамоа ҳисобланади.

г) тўртинчи босқични ташкил этиш ва ўтказиш бевосита “Ватанпарвар” ташкилоти Марказий кенгаши ва Ёшлар ишлари агентлиги билан ҳамкорликда амалга оширилади.

Ўйинларни ташкил этиш ва ўтказишга давлат бошқарув органлари ва жамоат ташкилотлари амалий ёрдам кўрсатиш мақсадида жалб этилади.

9. Ўйинлар белгиланган тартибда қўйидаги жойларда ўтказилади:

маҳалла босқичи – секторлар ҳудудларидаги спорт мажмуаларида ёки ҳарбий қисм (дала ўқув майдони) базасида;

туман (шаҳар) босқичи – ҳудудлардаги спорт мажмуаларида ёки ҳарбий қисм (дала ўқув майдони) базасида;

ҳудудий (Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар) босқичи – ҳудудлардаги спорт мажмуаларида ёки ҳарбий қисмлар (дала ўқув майдони) базасида;

республика босқичи – “Ватанпарвар” ташкилоти Марказий кенгаши томонидан белгиланган жойларда.

10. Ўйинларнинг маҳалла, туман (шаҳар) ва ҳудудий босқичларини ўтказиш санаси ва жойи тўғрисида ҳудудий ташкилий қўмиталар камида **10 (ўн) кун** олдин секторлар раҳбарларига, маҳаллий ҳокимият органларига, масъул ташкилотларга, шунингдек, “Ватанпарвар” ташкилоти Марказий кенгашига маълум қилади.

11. Ўйинларнинг маҳалла ва туман (шаҳар) босқичлари (мазмун, ўтказиш санаси ва жойи) тўғрисида ёшлар ўртасида тарғибот-ташвиқот ишлари ҳоким ёрдамчилари, маҳаллалардаги ёшлар етакчилари томонидан кенг қўламда олиб борилади, шунингдек, маҳаллий оммавий ахборот воситалари орқали эълон қилинади.

12. Босқичлар оралиғида ўйинларда иштирок этадиган жамоаларни сифатли тайёрлаш, жамоа аъзоларининг интеллектуал билими ва жисмоний тайёргарлигини ошириш мақсадида машғулотларни ўтказиш “Ватанпарвар” ташкилотининг ҳудудий кенгашлари ва Ёшлар ишлари агентлигининг ҳудудий бўлинмалари масъул ходимлари билан ўзаро ҳамкорликда амалга оширилади.

13. Ўйинларнинг ҳудудий ва республика босқичлари давомида белгиланган тартиб-қоидалар ва хавфсизлик талабларига риоя этиш, шунингдек, дастурда белгиланган тадбирлар ижросини таъминлаш ва назоратни ташкил этиш мақсадида “Ватанпарвар” ташкилоти Марказий кенгаши ҳамда ҳудудий кенгашлар Ҳайъати қарори билан кенгаш масъул ходимларидан иборат таркибда маъмурият тузилади.

14. Ўйинлар давомида тиббий хизматнинг (тиббий ходим, санитар автомобил) навбатчилиги ташкил этилади.

Навбатчи шифокор:

ўйинлар ўтказиладиган жойларда иштирокчиларнинг дам олиши, овқатланиши, ювиниш хоналарида санитария-гигиена қоидаларига риоя этишларини назорат қилади ҳамда уларнинг соғлигини мунтазам равишда назорат қилиб боради, зарур ҳолларда уларга биринчи тиббий ёрдам кўрсатади;

агарда ўйинлар пандемия даврида ўтказилса, спорт мусобақа шартлари пандемия талаб ва қоидалари асосида ўтказилишини назорат қилади (ҳимоя ниқобини тақиб юриш, оралиқ масофани сақлаш, кўлларни мунтазам ювиш, антисептик воситаларидан фойдаланиш ва ҳ.к.);

ҳар бир ҳолат ва амалга оширилган ишлар тўғрисида Бош спорт ҳакамига маълумот бериб боради.

III. Ҳакамлик қилиш ва апелляция бериш тартиби

15. Ўйинларда ҳакамлик қилиш мақсадида спорт ҳакамлари таркиби - бош спорт ҳаками, спорт ҳакамлари ва котибият тайинланади.

16. Спорт ҳакамлари таркиби:

мусобақа ва шартларни одилона, шаффофлик билан баҳолайди;

ҳар бир жамоа ва иштирокчининг мусобақа ва шартларда кўрсатган натижаларини баённома орқали расмийлаштиради;

ғолиб жамоа ва иштирокчиларни белгилайди;

апелляция шикоятларни кўриб чиқади.

17. Ўйинларнинг биринчи, иккинчи ва учинчи босқичларни ўтказувчи спорт ҳакамлари таркиби “Ватанпарвар” ташкилотининг ҳудудий кенгаши Ҳайъати қарори билан тасдиқланади.

Бош спорт ҳаками – ҳудудий кенгаш раисининг ўринбосари ёки ушбу соҳада тажрибага эга бўлган ходим тайинланиши мумкин.

Спорт ҳакамлари – ҳудудий кенгаш аппарати масъул ходимлари ҳамда вилоят спортнинг техник ва амалий турлари марказлари спорт мутахассислари киритилади. Шунингдек, келишув асосида Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлар таркибига кирувчи вазирлик ва идораларнинг ҳарбий хизматчилари ва ходимлари киритилиши мумкин.

18. Республика босқичининг спорт ҳакамлари таркиби “Ватанпарвар” ташкилоти Марказий кенгаши Ҳайъати қарори билан тасдиқланади ва унинг таркибига:

Бош спорт ҳаками – Марказий кенгаш раисининг биринчи ўринбосари;

Спорт ҳакамлари – Марказий кенгаш аппарати бўлим бошлиқлари ҳамда Республика спортнинг техник ва амалий турлари марказининг спорт мутахассислари ўйинлар шартлари бўйича ҳакамлар сифатида киритилади. Шунингдек, келишув асосида Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлар таркибига кирувчи вазирлик ва идораларнинг ҳарбий хизматчилари ва ходимлари киритилиши мумкин.

19. Спорт ҳакамлари таркибининг биринчи йиғилишида унинг масъул котиби, мусобақаларни ташкил этиш ва ўтказиш тартиби, жойлари, вақти ва кетма-кетлиги белгиланади.

20. Бош спорт ҳаками, спорт ҳакамлари томонидан натижаларнинг тўғри баҳоланиши ҳамда ўйинларнинг шаффофлик билан ўтказилишига масъулдир. Бош спорт ҳаками ўйинлар бошланишидан олдин мусобақа ўтказиладиган жойларни, уларнинг жиҳозланганлиги ва тайёрлигини текширади, муаммо ёки камчиликлар аниқланса, уларни бартараф этиш бўйича тегишли чораларни кўради.

Бош спорт ҳаками:

спорт ҳакамлари таркибининг тайёргарлиги ва иш фаолияти, ўйинларни ташкиллаштириш ҳамда ўтказишга раҳбарлик қилади;

ўйинларни ўтказиш жойлари, спорт воситалари ва жиҳозларнинг тайёргарлигини ташкиллаштиради;

ўйинлар шартларини қўпол равишда бузган иштирокчиларни спорт ҳакамлари таркиби аъзолари билан келишган ҳолда, ўйинлардан четлатиш масаласини ҳал этади;

спорт ҳакамлари томонидан ўйинларнинг тўғри ўтказилишини, натижаларнинг шаффофлик билан баҳоланишини назорат қилади;

зарур ҳолларда спорт ҳакамлари билан ҳар бир мусобақа олдидан ва ўйин якунида йиғилиш ўтказиши, иштирокчилар натижаларини кўриб чиқади ва муҳокама қилади;

ўйинлар жараёнида нотўғри хатти-ҳаракатларга ва қўпол хатоликларга йўл қўйилса ёки тиббиёт ходимларининг йўқлиги аниқланса, ўйиннинг ушбу шартини тўхтатади ҳамда камчиликларни бартараф этиш чораларини кўради;

спорт ҳакамлари ишида ноҳолислик, муайян иштирокчига ён босиш каби ҳолатлар аниқланса, уларни бошқа спорт ҳакамлари билан алмаштиради;

спорт ҳакамлари билан иштирокчи жамоалар томонидан берилган апелляция шикоятларини кўриб чиқиб, муҳокама қилади ва улар юзасидан шахсан асосланган қарор қабул қилади ҳамда шикоятни кўриб чиқиш натижалари тўғрисида мурожаат этувчига жавоб беради;

спорт ҳакамларининг нотўғри ва асоссиз қарорларини бекор қилади;

апелляция шикоятларини кўриб чиқади;

ўйинлар якуний натижаларини баённомага асосан эълон қилади.

21. Спорт ҳакамлари таркиби бош спорт ҳакамга бўйсунди ва унинг кўрсатмаларига амал қилади. Спорт ҳакамлари Бош спорт ҳаками томонидан белгилаб берилган кийим русумида мусобақаларда иштирок этади.

22. Спорт ҳакамлари таркиби:

ўйинлар давомида мусобақаларни мазкур Низомга мувофиқ ўтказилишини, натижаларнинг ҳаққоний ва шаффоф тарзда баҳоланишини, ғолибларни аниқлайди;

ўйинларни ўтказиш жойлари, спорт (маҳсус) жиҳозлари ва воситалари тайёргарлигини таъминлайди;

иштирокчиларга ўйинлар шартларини, хавфсизлик қоидаларини етказиши, бу борада тушунтириш ишларини олиб боради ва улардан мусобақа шартлари тўғри бажарилишини талаб қилади;

иштирокчилар томонидан ўйинлар шартларини қўпол равишда бузиш ҳолатлари аниқласа, уларнинг ўйинларда иштирок этиши масаласини Бош спорт ҳакамга киритади;

Бош спорт ҳаками бошчилигида, ўйинлар олдидан ва ушбу ўйинлар якунида ўтказиладиган йиғилишда иштирокчилар кўрсатган натижаларни кўриб чиқади;

ўйинлар давомидаги ўзгаришлар тўғрисида иштирокчи ва жамоалар раҳбарларига ўз вақтида хабар беради;

апелляция шикоятларини кўриб чиқишда иштирок этади.

23. Спорт ҳакамлари таркибининг масъул котиби:

ўйинларга тайёргарлик кўриши билан боғлиқ барча ташкилий чора-тадбирларни амалга оширади, тегишли ҳужжатларни (иштирокчиларнинг ҳужжатлари ва рўйхатларини) текширади ва расмийлаштиради;

қуръа ташлаш жараёнини ташкиллаштиради ва унда иштирок этади;

ўйинлар жараёнида спорт ҳакамлари томонидан қабул қилинган қарорларни, иштирокчилар кўрсатган натижаларни умумлаштиради ва мусобақа баённомаларини, яқунловчи ҳужжатлар ҳамда ҳисоботларни расмийлаштиради.

24. Ўйинларни ўтказиш давомида жамоа раҳбарлари ва аъзоларига қуйидагилар таъқиқланади:

спорт ҳаками ишига аралashi;

спорт ҳакамининг қарорига қаршилик кўрсатиш ва унга бўйсунмаслик;

спорт ҳаками билан келишилмаган тарзда мусобақа ёки шартларни бажариш вақтида ўз жамоасига ёки иштирокчига мазкур Низомда кўрсатилмаган қоидаларга зид равишда ёрдам кўрсатиш;

мусобақа ёки шартларни бажаришнинг белгиланган жойида спорт ҳакамининг рухсатсиз бўлиш;

мусобақа ёки шартларни бажаришга жамоа аъзоси бўлмаган шахсларни жалб этиш.

25. Ўйинларда “Ватанпарвар” ташкилоти ёки бошқа муассаса (ташкилот, федерация)лар тизимидаги профессионал спортчиларнинг (вилоят терма спорт жамоаси аъзоларининг) иштирок этиши қатъий тақиқланади. Бундай ҳолатга йўл қўйган жамоа аъзоси мусобақадан четлаштирилади.

26. Агар спорт ҳаками томонидан юқоридаги ҳолатлар аниқланган тақдирда, жамоа ёки иштирокчининг мусобақада кўрсатган натижалари ҳисобга олинмайди, жамоа ёки иштирокчига энг сўнгги ўрин берилади.

27. Ўйинлар давомида юзага келган апелляция шикоятлари спорт ҳакамлари таркиби томонидан ўрнатилган тартибда кўриб чиқилади ва ҳал этилади.

28. Ўйинлар давомида ўз жамоаси аъзоларининг натижаларига аниқлик киритиш, шунингдек, улардан норози бўлган ҳолларда апелляция бериш ҳуқуқи фақат жамоа раҳбарига берилади.

29. Жамоа раҳбари томонидан мусобақа шарти яқунланганидан сўнг **30 дақиқа** ичида ёзма равишда бош спорт ҳакамига апелляция берилиши мумкин. Ушбу апелляция асосланган ва мазкур Низомда ўрнатилган талаблар доирасида бўлиши лозим.

30. Апелляция бош ҳакам томонидан мусобақа спорт ҳаками иштирокида кўриб чиқилиб, унинг натижалари тўғрисида бир соат вақт мобайнида апелляция берувчига жавоб берилиши лозим. Бош спорт ҳаками апелляция бўйича якуний қарор қабул қилувчи шахс ҳисобланади.

IV. Ўйин иштирокчиларининг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари

31. Ўйинлар иштирокчилари куйидагиларга мажбур:
мусобақалар талабларини билишга ва унга сўзсиз риоя қилишга;
ўйинлар давомида ўзини муносиб тутишга ва бошқаларни ҳам номуносиб хатти-ҳаракатларга йўл қўймаслигини таъминлашга;

ўйинларни ўтказиш жойида белгиланган кийим русумида бўлишга;

ўйинлар иштирокчилари ва спорт ҳакамларига хушмуомала муносабатда бўлишга;

зарур ҳолларда шахсини тасдиқловчи ҳужжатни тақдим этишга;

спорт ҳакамларининг кўрсатмаларини сўзсиз бажаришга;

ўйинлар давомида ўрнатилган кун тартиби ва бошқа тартиб-қоидаларга, мусобақалар шартлари ва хавфсизлик қоидаларига қатъий риоя этишга.

32. Ўйинлар иштирокчилари куйидаги ҳуқуқларга эга:

ўйинлар олдидан спорт ҳакамлари рухсати билан мустақил равишда бадантарбия машқлари билан шуғулланиш, мусобақа куроллари, махсус восита ва жиҳозлар билан яқиндан танишиш ҳамда тайёргарлик кўриш;

ўйинлар жараёнида спорт ҳакамларига мазкур Низом талабларидан келиб чиққан ҳолда мурожаат қилиш;

ўйинлар давомида ноҳақлик ёки шаффофлик таъминланмаётганлиги аниқланган ҳолларда жамоа раҳбарига маълумот бериш;

ўйинлар давомида кўрсатган натижалари билан танишиб бориш.

V. Жамоаларнинг ўйинларда қатнашиш шартлари

33. Ўйинларда **17 ёшдан - 22 ёшгача** бўлган, маҳаллаларда истиқомат қилаётган ёшлар қатнашади. Иштирокчиларнинг ёши ўйинлар бошланишидан олдин жамоаларни рўйхатдан ўтказишда шахсини тасдиқловчи ҳужжат (фуқаролик паспорти ёки ИД картаси) орқали аниқланади. Ушбу ёш доирасида бўлмаган жамоа аъзоси ўйинларга қўйилмайди.

34. Жамоа таркиби 10 нафар кишидан (8 нафар ўғил бола ва 2 нафар қиз бола) иборат таркибда тузилади.

Ўйинларда иштирок этиш учун барча жамоа аъзолари соғлом, тиббий кўрсаткичлари зид бўлмаслиги ҳамда мусобақа шартлари бўйича билимга ва спорт кўникмаларга эга бўлишлари лозим.

35. Ҳар бир жамоага раҳбар тайинланади. Жамоа раҳбари иштирокчиларнинг интизоми, соғлиги, улар томонидан хавфсизлик талаблари ва белгиланган тартиб-қоидаларни қатъий бажарилиши учун масъул ҳисобланади.

36. Жамоа аъзолари мусобақа шартлари бўйича куйидагича иштирок этади:

а) Биринчи босқичда:

№	Мусобақа шартлари номи	Иштирокчилар	
		ўғил болалар	қизлар
I. Ҳарбий-ватанпарварлик блоки			
1.	Ўзбекистон тарихи билимдони викторинаси	Жамоавий	
2.	Саф кўшиғи кўрик-танлови	Жамоавий	
II. Ҳарбий-амалий кўпкураш блоки			
3.	Ўқув гранатасини узоқликка улоқтириш	2 нафар	-
4.	Ҳарбийлаштирилган эстафета	3 нафар	-
5.	100 метрга югуриш	1 нафар	1 нафар
6.	Турникда тортилиш	1 нафар	-
7.	Узоқ масофага югуриш	1 нафар	1 нафар

б) Иккинчи, учинчи ва тўртинчи босқичларда:

№	Мусобақа шартлари номи	Иштирокчилар	
		ўғил болалар	қизлар
I. Ҳарбий-ватанпарварлик блоки			
8.	Ўзбекистон тарихи билимдони викторинаси	Жамоавий	
9.	Саф кўшиғи кўрик-танлови	Жамоавий	
10.	“Биз бир жамоамиз!” кўрик-танлови	Жамоавий	
II. Ҳарбий-амалий кўпкураш блоки			
11.	Пневматик қуролдан ўқ отиш.	1 нафар	1 нафар
12.	Ўқув гранатасини узоқликка улоқтириш.	2 нафар	-
13.	Ҳарбийлаштирилган эстафета.	3 нафар	-
III. Спорт блоки			
14.	Дуатлон.	1 нафар	1 нафар
15.	100 метрга югуриш.	1 нафар	1 нафар
16.	Турникда тортилиш.	1 нафар	-

37. Жамоа аъзосига иккитагача мусобақа шартларида қатнашишга рухсат этилади.

38. Маҳаллалардаги ёшлар етакчилари ўйинларнинг маҳалла босқичида иштирок этадиган жамоаларни масъул ташкилотлар ва ҳоким ёрдамчилари кўмагида шакллантиради ва жамоалар раҳбарларини тайинлайди.

Маҳаллалардаги ёшлар етакчилари, ўйинларнинг ўтказиш муддатидан камида **7 (етти) кун** олдин маҳалла босқичида иштирок этадиган жамоалар тўғрисида ҳудудий ташкилий қўмитасига ёзма буюртма беради.

39. “Ватанпарвар” ташкилотининг ўқув муассаса (ташкилот) раҳбари, ўйинларнинг ўтказиш муддатидан камида **7 (етти) кун** олдин туман (шаҳар) ва ҳудудий босқичларда иштирок этадиган жамоа тўғрисида ҳудудий ташкилий қўмитасига ёзма буюртма беради.

40. “Ватанпарвар” ташкилотининг ҳудудий кенгашлари раислари, ўйинларнинг ўтказиш муддатидан камида **10 (ўн) кун** олдин республика босқичида иштирок этадиган жамоа тўғрисида республика ташкилий қўмитасига ёзма буюртма беради.

41. Буюртмада жамоа раҳбарлари ҳамда жамоа аъзолари тўғрисидаги маълумотлар (фамилияси, исми ва отасининг исми; туғилган йили, куни ва ойи; фуқаролик паспорти ёки ID картаси серияси ва рақами; соғлиғи ҳолати) киритилади. Буюртма ҳудудий кенгаш муҳри билан тасдиқланади (1-илова).

42. Ҳудудий ва республика ташкилий қўмиталар томонидан рўйхатдан ўтган жамоаларга ўйинларда иштирок этишга рухсат берилади. Рўйхатдан ўтган иштирокчининг ўрнига сабабсиз бошқа шахснинг ўйинларда иштироки бош ҳакам томонидан кўриб чиқилиши ва рухсат этилиши мумкин.

43. Қуйидаги ҳолатларда жамоани ўйинларда иштирок этиш учун рўйхатдан ўтказиш рад этилади:

жамоа, мазкур Низомнинг 33-банди талабларига жавоб бермаганда;
буюртма ташкилий қўмигага ўз муддатида берилмаганда.

44. Жамоа раҳбарлари ўйинларнинг республика босқичида жамоаларни рўйхатдан ўтказишда ўйинлар масъул котибига қуйидаги ҳужжатларни тақдим этади:

жамоани ўйинларда иштирок этишига рухсат берувчи ҳудудий кенгаш Ҳайъати қарори ва ҳудудий ташкилий қўмига баённомасининг нусхаси;

жамоа таркибини тиббий кўриқдан ўтганлиги тўғрисида маълумотнома;
жамоа аъзолари шахсини тасдиқловчи ҳужжатлар (паспорт ёки ID карта).

Талаб қилинган юқоридаги ҳужжатларни топширмаган ёки ҳужжатларида камчилиги мавжуд жамоалар ўйинларда иштирок этмайди.

45. Ҳар бир жамоа ўйинларнинг ҳудудий ва республика босқичларида ўзларининг бир хил махсус, ҳарбий ва спорт кийимлари, тегишли спорт анжомлари билан қатнашади.

46. Спорт мусобақаларида ҳар бир жамоа аъзоси бир хил спорт ёки дала ҳарбий кийимларида иштирок этади. Ҳар бир спорт мусобақаси шартларидан келиб чиқиб, жамоа ёки алоҳида иштирокчи учун ўйинлар бош ҳақами томонидан кийим русуми белгиланади.

47. Ўйинларни тантанали очилиш ва ёпилиш маросимларида жамоалар “Ватанпарвар” ташкилоти тизимидаги “Шунқорлар” ҳарбий-спорт ўйинлари байроғи ва эмблемаси билан, шунингдек, ўзларининг махсус кийимларида қатнашадилар.

VI. Мусобақалар шартлари ва баҳолаш мезонлари

48. Ўйинларнинг биринчи махалла босқичи қуйидаги блоклардан иборат:

1. “Ҳарбий-ватанпарварлик блоки”.

Мазкур блок иккита шартдан иборат бўлади.

а) “Ўзбекистон тарихи билимдони” викторинаси.

Викторина шартлари: жамоанинг барча аъзолари устки махсус кийимда иштирок этади. Жамоа сардори Ўзбекистон тарихидан тузилган, ҳар бирида 5 тадан савол мавжуд муҳрланган конвертлардан бирини танлайди ҳамда имзо қўйган ҳолда ҳақамларга тақдим этади. Ҳақамлар томонидан ҳар бир савол ўқилади ва ушбу саволларга жамоа аъзолари ҳар бир савол учун 2 дақиқа (120 сония) давомида, жами 10 дақиқа (600 сония) ичида жавоб беришлари талаб этилади.

Баҳолаш мезонлари: ушбу шарт 1 баллдан 10 баллгача тизим бўйича баҳоланади. Ҳар бир тўлиқ жавоб учун “2” балл, тўлиқ бўлмаган жавоб учун “1” балл, нотўғри жавоб учун “0” балл қўйилади. Жамоа белгиланган вақтдан чиқиб кетганда “-1” балл жарима билан жазоланади.

Юқори балл олган жамоа ғолиб ҳисобланади. Агарда баллар тенг бўлган тақдирда, ғолиб фойдаланилган кам вақт билан аниқланади.

б) “Саф қўшиғи” танлови.

Танлов шартлари: жамоанинг барча аъзолари устки махсус кийимда иштирок этади. Жамоа Ватан, ватанпарварлик, мардлик ва жасорат мавзуларига оид битта саф қўшиғини юриш сафида ҳаракатланиб ижро этиши лозим. Жамоанинг Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларининг Саф низоми қоидаларига амал қилиб бўлинма таркибида юришига, саф қўшиғининг мазмуни ва ижро этиш маҳоратига алоҳида эътибор қаратилади.

Баҳолаш мезонлари: ушбу шарт қуйидаги кўрсаткичлар бўйича 5 баллик тизим бўйича баҳоланади:

- барча жамоа аъзоларининг саф қўшиғи матнини билишлари ва оҳанги тўғрилиги – 2 балл;

- жамоанинг юриш сафида тўғри ҳаракатланиб саф қўшиғини ижро этиши – 2 балл;

- саф қўшиғини жарангдор оҳангда айтилиши – 1 балл.

Жамоанинг саф юриши бир хил бўлмаганда, жамоа аъзолари пала-партиш ҳаракат қилганда, саф қўшиғи паст овозда айtilганда, мавзуга тўғри келмаганда жамоа “-1” жарима балли билан жазоланади.

Юқори балл олган жамоа ғолиб ҳисобланади.

2. “Ҳарбий-амалий кўпураш блоки”.

а) “Ўқув гранатасини узоқликка улоқтириш” мусобақаси.

Мусобақа шартлари: ҳар бир жамоадан 2 нафардан (ўғил бола) иштирок этади. Мусобақа шахсий биринчилик тарзида ўтказилади. Кийим русуми – спорт кийими.

Машқ бажариш жойининг улоқтириш марраси, йўлаги чизик ва белгилар билан ҳамда 30, 40, 50, 60 метр масофа кўрсаткичлари билан жиҳозланади. Иштирокчи машқни Ф-1 ўқув гранатасини (600 грамм) эни 10 метр бўлган йўлак (коридор) ичига улоқтириш орқали бажаради.

Мусобақа қуйидаги тартибда ўтказилади:

спорт ҳаками томонидан иштирокчиларга машқни бажариш шарти ва хавфсизлик қоидалари етказилади;

иштирокчилар машқни навбат билан бажаради;

иштирокчига 3 мартаба улоқтириш имкони берилади;

иштирокчи спорт ҳакамининг “Рухсат” буйруғидан кейин машқни бажаришга киришади. Граната улоқтиргандан кейин иштирокчи тана мувозанатини сақлаб қолиши ва граната йўлак (коридор) ичига тушиши керак;

агар граната тасодифан қўлдан чиқиб кетса, иштирокчи марра чизигини босса ёки тана мувозанатини йўқотиб ундан ўтиб кетса, граната йўлак (коридор) чизикларининг ташқи томонига тушса, айнан шу натижа ҳисобга олинмайди ва такрорий улоқтиришга рухсат берилмайди;

иштирокчи ёки жамоанинг бошқа аъзоси томонидан хавфсизлик қоидалари талаблари бузилганда улоқтириш натижаси ҳисобга олинмайди;

иштирокчининг фақат энг яхши улоқтириш натижаси қайд этилади.

Баҳолаш мезонлари: шахсий биринчиликда иштирокчининг энг яхши улоқтириш натижаси қайд этилади. Бир хил балл тўплаган иштирокчиларга бир мартадан гранатини улоқтириш имконияти берилади ва улоқтириш натижаси ҳисобга олинади.

б) “Ҳарбийлаштирилган эстафета” мусобақаси.

Мусобақа шартлари: Жамоанинг 3 нафар (ўғил бола) аъзолари иштирок этади. Кийим русуми – дала ҳарбий кийимида, баланд қўнжли ботинка.

Эстафета учун стадион югуриш йўлаги (ёки бошқа текис ҳудуд)нинг ҳар 100 метрга эстафета шартларини бажариш бўйича нуқталар жиҳозланади. Спорт ҳаками томонидан эстафетадан олдин иштирокчиларга машқларни бажариш шартлари ва хавфсизлик қоидалари етказилади. Спорт ҳакамлари томонидан ҳар бир жамоанинг натижалари қайд этиб борилади.

Эстафетанинг шартлари қуйидаги тартибда ўтказилади:

биринчи нуқта – АК-74 қуролини нотўлиқ қисмларга ажратиш:

жамоанинг дастлабки биринчи иштирокчиси “*Старт*” чизиғидаги стол олдида 1 метр масофада ҳаракатга тайёр ҳолда туради, стол устида АК-74 қуроли затвори юқорига қаратилган ҳолда жойлаштирилади;

ҳакам томонидан “*Олга*” буйруғи берилгач, секундомер босилади ва жамоа иштирокчиси АК-74 қуролини нотўлиқ қисмларга ўрнатилган тартибда ёйиб, 100 метр масофага югуради ва белгиланган чизикни кесиб ўтгач, эстафета таёқчасини кейинги нуқтада жойлашган навбатдаги аъзосига топширади.

иккинчи нуқта – газга қарши ниқобни кийиш:

жамоанинг иккинчи иштирокчиси белгиланган чизикдан кейин ҳаракатга тайёр ҳолда туради;

иккинчи иштирокчи эстафета таёқчасини олгандан сўнг ёнидаги газга қарши ниқобни ўрнатилган тартибда кияди;

спорт ҳакамлари иштирокчилар томонидан газга қарши ниқобни тўғри ва тўлиқ кийилганини тасдиқлагач, “*Олга*” буйруғини беради;

иштирокчи газ ниқобини кийган ҳолда 100 метрга югуради ва белгиланган чизикни кесиб ўтгач, эстафета таёқчасини жамоанинг навбатдаги аъзосига топширади.

учинчи нуқта - АК-74 қуролини тўлиқ йиғиш:

жамоанинг учинчи иштирокчиси белгиланган чизикдан кейин стол олдида 1 метр масофада ҳаракатга тайёр ҳолда туради, стол устида нотўлиқ ёйилган АК-74 қуроли ётади;

учинчи иштирокчи эстафета таёқчасини олгандан сўнг нотўлиқ қисмларга ёйилган АК-74 қуролини тўлиқ йиғади ва 100 метр масофага югуриб “*Финиш*” чизигини кесиб ўтади.

Баҳолаш мезонлари: Иштирокчилар эстафета шартларини тўлиқ бажариб, финиш чизиги кесиб ўтилгач спорт ҳаками томонидан секундомер тўхтатилади ва натижа қайд этилади. Натижаси бўйича эстафета шартларини тўлиқ бажарган ҳолда энг кам вақт сарфлаган жамоа эстафета ғолиби ҳисобланади.

Иштирокчилар томонидан ҳар бир кўпол хатолар учун ҳамда хавфсизлик қоидалари бузилганда якуний натижага 5 сония жарима вақти қўшилади.

в) 100 метрга югуриш мусобақаси.

Мусобақа шартлари: ҳар бир жамоадан 2 нафар (1 нафар ўғил бола ва 1 нафар қиз бола) иштирокчи қатнашади. Стадионнинг югуриш йўлаги ёки қаттиқ қопламага эга текис майдонда пастки старт ҳолатидан бажарилади. Югуриш жойи старт ва финиш чизиклар билан жиҳозланади. Кийим русуми – спорт кийими.

Мусобақа қуйидаги тартибда ўтказилади:

спорт ҳаками томонидан иштирокчиларга машқни бажариш шarti ва хавфсизлик қоидалари етказилади;

спорт ҳаками томонидан югуриш учун дастлабки “*Стартга*”, “*Диққат*” ҳамда “*Олга*” буйруқлари берилади ва секундомер босилади;

“*Олга*” буйруғи билан иштирокчилар машқни бажаришга киришадилар ва “*Финиш*” чизигини кесиб ўтганларидан сўнг, секундомер тўхтатилиб, натижалари қайд этилади.

Баҳолаш мезонлари: иштирокчиларнинг натижалари стартдан финишгача бўлган масофани босиб ўтган вақтдан келиб чиқиб аниқланади ва энг кам вақт кўрсатган иштирокчи ғолиб деб топилади.

г) Турникда тортилиш мусобақаси.

Мусобақа шартлари: ҳар бир жамоадан 1 нафар (ўғил бола) иштирокчи қатнашади. Кийим русуми – спорт кийими. Машқни бажаришга – 4 дақиқа берилади.

Машқни бажариш шarti: машқни бажаришда кўл кафтлари турникда олдинга қаратилган ҳолда ушланиб, кўллар параллел узатилган ҳолда тутилади, тана бир оз букилган, оёқ тўғри туширилган, учи тўлиқ пастга узатилиб, товонлар жуфт тутилган ҳолатдан бажарилади.

Кўллар букилиб, тана юқорига кўтарилади, бунда жағ (ияк) турник устига тўлиқ чиқарилган ҳолат қабул қилинади.

Кўллар яна тўлиқ узатилади, тана бир маромда пастга туширилиб, дастлабки ҳолатга қайтилади. Тананинг осилган ҳолати 3 сониядан кўп бўлмаган вақт давомида сақланади. Жуфт тутилган оёқларни 45⁰ гача букишга рухсат берилади.

Танани силташ, оёқни олд-орқага тебратиш, оёқларни чалиштириш, бир кўлда осилиб олиш амаллари тақиқланади.

Баҳолаш мезонлари: турникда энг кўп ва машқни тўғри бажарган иштирокчи ғолиб деб топилади.

д) Узок масофага югуриш мусобақаси.

Мусобақа шартлари: ҳар бир жамоанинг 2 нафар аъзоси (1 нафар ўғил бола ва 1 нафар қиз бола) иштирок этади. Ўғил болалар – 1500 метрга ва қиз болалар 1000 метр узок масофага югуриш машқини бажаради.

Югуриш машқи стадионнинг югуриш йўлакчалари ёки қаттиқ қопламали текис жойларда, умумий ёки алоҳида старт берилган ҳолда ўтказилади. Мусобақа жойи старт ва финиш чизиклар билан бир жойда жиҳозланади. Кийим русуми – спорт кийими.

Югуришлар юқори стартдан бошланади. Югуришда бир вақтда тегишли равишда рақамланган 12 – 15 киши қатнашиши мумкин. Ҳакамлар томонидан югуриш қатнашчилари бўйича қатъий назорат ўрнатилади.

Мусобақа қуйидаги тартибда ўтказилади:

натижаларни тўғри ва аниқ ҳисоблаш учун ҳар бир иштирокчига кўкрак рақами берилади;

спорт ҳаками томонидан югуриш учун дастлабки “*Стартга*”, “*Диққат*” ҳамда “*Олга*” буйруқлари берилади ва секундомер босилади;

“*Олга*” буйруғи билан иштирокчилар машқни бажаришга киришадилар ва “*Финиш*” чизигини кесиб ўтганларидан сўнг, секундомер тўхтатилиб, натижалари қайд этилади; иштирокчилар амалий югуриш давомида бир-бирига ҳалақит бермаслиги лозим.

Баҳолаш мезонлари: Натижаси бўйича шартларни тўлиқ бажарган ҳолда энг кам вақт сарфлаган иштирокчи ғолиб деб топилади.

Иштирокчилар томонидан ҳар бир қўпол хатолар учун ҳамда хавфсизлик қоидалари бузилганида, якуний натижага 5 сония жарима вақт қўшилади.

Югуриш вақтида белгиланган масофани кесиб ўтган ва бошқа шахслар томонидан жисмоний ёрдам кўрсатилган иштирокчиларнинг натижалари ҳисобга олинмайди.

Югуриш ҳудудидан чиқиб кетган ёки югуришдан юриш ҳолатига ўтган иштирокчи машқни бажармаган ҳисобланади.

49. Ўйинларнинг иккинчи, учинчи ва республика босқичлари қуйидаги блоклардан иборат:

1. “Ҳарбий-ватанпарварлик блоки”.

Мазкур блок учта шартдан иборат бўлади.

а) “Ўзбекистон тарихи билимдони” викторинаси.

Викторина шартлари: жамоанинг барча аъзолари устки махсус кийимда иштирок этади. Жамоа сардори Ўзбекистон тарихидан тузилган, ҳар бирида 5 тадан савол мавжуд муҳрланган конвертлардан бирини танлайди ҳамда имзо қўйган ҳолда ҳакамларга тақдим этади. Ҳакамлар томонидан ҳар бир савол ўқилади ва ушбу саволларга жамоа аъзолари ҳар бир савол учун 2 дақиқа (120 сония) давомида, жами 10 дақиқа (600 сония) ичида жавоб беришлари талаб этилади.

Баҳолаш мезонлари: ушбу шарт 1 баллдан 10 баллгача тизим бўйича баҳоланади. Ҳар бир тўлиқ жавоб учун “2” балл, тўлиқ бўлмаган жавоб учун “1” балл, нотўғри жавоб учун “0” балл қўйилади. Жамоа белгиланган вақтдан чиқиб кетганда “-1” балл жарима билан жазоланади.

Юқори балл олган жамоа ғолиб ҳисобланади. Агарда баллар тенг бўлган тақдирда, ғолиб фойдаланилган кам вақт билан аниқланади.

б) “Биз бир жамоамиз!” кўрик-танлови.

Жамоанинг устки махсус кийимининг саф кўриги ўтказилади.

Саф кўриги шартлари: ушбу шартда жамоанинг барча аъзолари иштирок этади. Жамоа саф майдонида, устки махсус кийимда тўлиқ саф тортади.

Жамоанинг устки кийими (шу жумладан, бош кийими) махсус тиктирилган, барча жамоа аъзолари учун бир турда бўлиши талаб этилади. Қуролли Кучлар ҳарбий кийимлари ва бошқа ташкилотларнинг махсус кийимларида (*камар, бош ва оёқ кийимларидан ташқари*) иштирок этиш тақиқланади.

Баҳолаш мезонлари: ушбу шарт 5 баллик тизим бўйича баҳоланади. Жамоанинг устки махсус кийимида камчиликлар аниқланса (устки махсус кийими бошқа мусобақалар учун тиктирилган, ҳарбий кийим элементларидан фойдаланилган бўлса), жамоа “-1” жарима балл билан жазоланади.

Жамоанинг рамзлари (байроғи, вимпели ва фотоалбоми) кўриги ўтказилади.

Кўрик шартлари: жамоа ўйинларнинг ҳудудий ва республика босқичида байроқ ва вимпел ҳамда фотоалбом билан иштирок этиши лозим. Жамоа рамзларини тайёрланишида давлат рамзларидан (давлат байроғи, давлат герби) фойдаланишга йўл қўйилмайди.

Ушбу шартда жамоа сардори иштирок этади ва ўз жамоасининг байроғи, вимпели ва фотоальбомини оғзаки тақдимотини 5 дақиқа ичида ўтказиши лозим.

Жамоа байроғи 100x150 см ҳажмда бўлиб “Шунқорлар” ҳарбий-спорт ўйинлари рамзини ҳамда жамоа вимпели 40x30 см ҳажмда бўлиб мазмунан ҳарбий-ватанпарварлик ғоясини акс этган бўлиши лозим.

Фотоалбом бадиий беагаги, мазмуни, ватанпарварлик ғояларига қараб баҳоланади. Фотоальбомда жамоанинг ҳудудий босқичларда иштирокини акс эттирувчи ҳарбий-

ватанпарварлик ва спорт тадбирлари тасвирланган фотосуратлари ҳамда уларнинг қисқача шарҳлари берилган бўлиши лозим.

Баҳолаш мезонлари: ушбу шарт 1 баллдан 10 баллгача тизим бўйича баҳоланади. Агарда жамоа рамзлари ўрнатилган талабларга жавоб бермаса, ҳакамларга тақдим этилмаса жамоа “-1” балл жарима билан жазоланади. Юқори балл олган жамоа сардори ғолиб ҳисобланади.

в) “Саф қўшиғи” танлови.

Танлов шартлари: жамоа Ватан, ватанпарварлик, мардлик ва жасорат мавзуларига оид битта саф қўшиғини юриш сафида ҳаракатланиб ижро этиши лозим. Жамоанинг Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларининг Саф низоми қоидаларига амал қилиб бўлинма таркибида юришига, саф қўшиғининг мазмуни ва ижро этиш маҳоратига алоҳида эътибор қаратилади.

Баҳолаш мезонлари: ушбу шарт қуйидаги кўрсаткичлар бўйича 5 баллик тизим бўйича баҳоланади:

- барча жамоа аъзоларининг саф қўшиғи матнини билишлари ва оҳанги тўғрилиги – 2 балл;
- жамоанинг юриш сафида тўғри ҳаракатланиб саф қўшиғини ижро этиши – 2 балл;
- саф қўшиғини жарангдор оҳангда айтилиши – 1 балл.

Жамоанинг саф юриши бир хил бўлмаганда, жамоа аъзолари пала-партиш ҳаракат қилганда, саф қўшиғи паст овозда айтилганда, мавзуга тўғри келмаганда жамоа “-1” жарима балли билан жазоланади.

Юқори балл олган жамоа ғолиб ҳисобланади.

2. “Ҳарбий-амалий кўпкураш блоки”

а) “Пневматик қуролдан ўқ отиш” мусобақаси.

Мусобақа шартлари: ҳар бир жамоадан 2 нафардан (1 нафар ўғил бола ва 1 нафар қиз бола) иштирок этади. Мусобақа шахсий биринчилик тарзида ўтказилади. Кийим русуми – спорт кийими.

Отиш масофаси – 10 метр ва спорт нишони № 9 белгиланади, машқ тик турган ҳолда бажарилади, ажратиладиган ўқ миқдори 8 та (3 та назорат ва 5 та натижавий отиш), машқ бажаришнинг умумий вақти – 15 дақиқа.

Мусобақа қуйидаги тартибда ўтказилади:

мусобақа спорт ҳаками томонидан иштирокчиларга машқни бажариш шarti ва хавфсизлик қоидалари етказилади;

ҳар бир иштирокчи отиш машқини навбат билан “ИЖ” русумли 4,5 мм.дан иборат пневматик милтиқдан, махсус белгиланган ва жиҳозланган тирда бажаради;

дастлаб иштирокчи 3 дона ўқ билан назорат отишни амалга оширади;

кейинги навбатда иштирокчи 5 дона ўқ билан натижавий отишни амалга оширади.

Натижавий отиш ҳисобга олинади;

отиш жараёнида иштирокчининг айби бўлмаган тўхталишлардаги ва техник сабабларга кўра отилмаган ўқлар мусобақа спорт ҳакамининг рухсати билан бошқасига алмаштирилиши мумкин;

мусобақа спорт ҳаками ва отишни бажарган иштирокчига отиш натижаларини кўриш учун рухсат берилади.

Баҳолаш мезонлари: шахсий биринчиликда 5 дона ўқ билан энг кўп балл жамғарган иштирокчи ғолиб деб топилади. Бир хил балл тўпланганда отиш сифати (10, 9, 8 баллар сони) ҳисобга олинади.

б) “Ўқув гранатасини узоқликка улоқтириш” мусобақаси.

Мусобақа шартлари: ҳар бир жамоадан 2 нафардан (ўғил бола) иштирок этади. Мусобақа шахсий биринчилик тарзида ўтказилади. Кийим русуми – спорт кийими.

Машқ бажариш жойининг улоқтириш марраси, йўлаги чизиқ ва белгилар билан ҳамда 30, 40, 50, 60 метр масофа кўрсаткичлари билан жиҳозланади. Иштирокчи машқни Ф-1 ўқув гранатасини (600 грамм) эни 10 метр бўлган йўлак (коридор) ичига улоқтириш орқали бажаради.

Мусобақа қуйидаги тартибда ўтказилади:

спорт ҳаками томонидан иштирокчиларга машқни бажариш шарти ва хавфсизлик қоидалари етказилади;

иштирокчилар машқни навбат билан бажаради;

иштирокчига 3 маротаба улоқтириш имкони берилади;

иштирокчи спорт ҳакамининг “Рухсат” буйруғидан кейин машқни бажаришга киришади. Граната улоқтиргандан кейин иштирокчи тана мувозанатини сақлаб қолиши ва граната йўлак (коридор) ичига тушиши керак;

агар граната тасодифан қўлдан чиқиб кетса, иштирокчи марра чизиғини босса ёки тана мувозанатини йўқотиб ундан ўтиб кетса, граната йўлак (коридор) чизикларининг ташқи томонига тушса, айнан шу натижа ҳисобга олинмайди ва такрорий улоқтиришга рухсат берилмайди;

иштирокчи ёки жамоанинг бошқа аъзоси томонидан хавфсизлик қоидалари талаблари бузилганда улоқтириш натижаси ҳисобга олинмайди;

иштирокчининг фақат энг яхши улоқтириш натижаси қайд этилади.

Баҳолаш мезонлари: шахсий биринчиликда иштирокчининг энг яхши улоқтириш натижаси қайд этилади. Бир хил балл тўплаган иштирокчиларга бир мартадан гранатини улоқтириш имконияти берилади ва улоқтириш натижаси ҳисобга олинади.

в) “Ҳарбийлаштирилган эстафета” мусобақаси.

Мусобақа шартлари: Жамоанинг 3 нафар (ўғил бола) аъзолари иштирок этади. Кийим русуми – дала ҳарбий кийимида, баланд қўнжли ботинка.

Эстафета учун стадион югуриш йўлаги (ёки бошқа текис ҳудуд)нинг ҳар 100 метрга эстафета шартларини бажариш бўйича нуқталар жиҳозланади. Спорт ҳаками томонидан эстафетадан олдин иштирокчиларга машқларни бажариш шартлари ва хавфсизлик қоидалари етказилади. Спорт ҳакамлари томонидан ҳар бир жамоанинг натижалари қайд этиб борилади.

Эстафетанинг шартлари қуйидаги тартибда ўтказилади:

биринчи нуқта – АК-74 қуролини нотўлиқ қисмларга ажратиш:

жамоанинг дастлабки биринчи иштирокчиси “*Старт*” чизиғидаги стол олдида 1 метр масофада ҳаракатга тайёр ҳолда туради, стол устида АК-74 қуроли затвори юқорига қаратилган ҳолда жойлаштирилади;

ҳакам томонидан “*Олга*” буйруғи берилгач, секундомер босилади ва жамоа иштирокчиси АК-74 қуролини нотўлиқ қисмларга ўрнатилган тартибда ёйиб, 100 метр масофага югуради ва белгиланган чизикни кесиб ўтгач, эстафета таёқчасини кейинги нуқтада жойлашган навбатдаги аъзосига топширади.

иккинчи нуқта – газга қарши ниқобни кийиш:

жамоанинг иккинчи иштирокчиси белгиланган чизикдан кейин ҳаракатга тайёр ҳолда туради;

иккинчи иштирокчи эстафета таёқчасини олгандан сўнг ёнидаги газга қарши ниқобни ўрнатилган тартибда кияди;

спорт ҳакамлари иштирокчилар томонидан газга қарши ниқобни тўғри ва тўлиқ кийилганини тасдиқлагач, “*Олга*” буйруғини беради;

иштирокчи газ ниқобини кийган ҳолда 100 метрга югуради ва белгиланган чизикни кесиб ўтгач, эстафета таёқчасини жамоанинг навбатдаги аъзосига топширади.

учинчи нуқта - АК-74 қуролини тўлиқ йиғиш:

жамоанинг учинчи иштирокчиси белгиланган чизикдан кейин стол олдида 1 метр масофада ҳаракатга тайёр ҳолда туради, стол устида нотўлиқ ёйилган АК-74 қуроли ётади;

учинчи иштирокчи эстафета таёқчасини олгандан сўнг нотўлиқ қисмларга ёйилган АК-74 қуролини тўлиқ йиғади ва 100 метр масофага югуриб “*Финиш*” чизиғини кесиб ўтади.

Баҳолаш мезонлари: Иштирокчилар эстафета шартларини тўлиқ бажариб, финиш чизиғи кесиб ўтилгач спорт ҳаками томонидан секундомер тўхтатилади ва натижа қайд этилади. Натижаси бўйича эстафета шартларини тўлиқ бажарган ҳолда энг кам вақт сарфлаган жамоа эстафета ғолиби ҳисобланади.

Иштирокчилар томонидан ҳар бир қўпол хатолар учун ҳамда хавфсизлик қоидалари бузилганда якуний натижага 5 сония жарима вақти қўшилади.

3. “Спорт блоки”

а) Дуатлон бўйича спорт мусобақаси.

Мусобақа шартлари: Ушбу мусобақада жамоанинг 2 нафар аъзоси (1 нафар ўғил бола ва 1 нафар қиз бола) иштирок этади. Мусобақа жойи старт ва финиш чизиқлар билан жиҳозланади. Кийим русуми – спорт кийими. Мусобақанинг ҳар бир иштирокчиси ўз велосипедида қатнашиш ҳуқуқига эга.

Машқларни бажариш шартлари:

йигитлар югурган ҳолда 1000 метр, велосипедда 3000 метрни ва яна югурган ҳолда 1000 метр,

қизлар эса югурган ҳолда 500 метр, велосипедда 1000 метрни ва яна югурган ҳолда 500 метр босиб ўтишади.

Мусобақа қуйидаги тартибда ўтказилади:

спорт ҳаками томонидан иштирокчиларга машқларни бажариш шarti ва хавфсизлик қоидалари етказилади;

натижаларни тўғри ва аниқ ҳисоблаш учун ҳар бир иштирокчига кўкрак рақами берилади;

спорт ҳаками томонидан югуриш учун дастлабки “*Стартга*”, “*Диққат*” ҳамда “*Олга*” буйруқлари берилади ва секундомер босилади;

“*Олга*” буйруғи билан иштирокчилар машқни бажаришга киришадилар ва “*Финиш*” чизиғини кесиб ўтганларидан сўнг, секундомер тўхтатилиб, натижалари қайд этилади;

иштирокчилар амалий югуриш давомида бир-бирига ҳалақит бермаслиги лозим. Югуриш вақтида белгиланган масофани кесиб ўтган ва бошқа шахслар томонидан жисмоний ёрдам кўрсатилган иштирокчиларнинг натижалари ҳисобга олинмайди.

Баҳолаш мезонлари: Натижаси бўйича шартларни тўлиқ бажарган ҳолда энг кам вақт сарфлаган иштирокчи ғолиб деб топилади.

Иштирокчилар томонидан ҳар бир кўпол хатолар учун ҳамда хавфсизлик қоидалари бузилганида, якуний натижага 5 сония жарима вақт қўшилади.

б) 100 метрга югуриш мусобақаси.

Мусобақа шартлари: ҳар бир жамоадан 2 нафар (1 нафар ўғил бола ва 1 нафар қиз бола) иштирокчи қатнашади. Стадионнинг югуриш йўлаги ёки қаттиқ қопламага эга текис майдонда пастки старт ҳолатидан бажарилади. Югуриш жойи старт ва финиш чизиқлар билан жиҳозланади. Кийим русуми – спорт кийими.

Мусобақа қуйидаги тартибда ўтказилади:

спорт ҳаками томонидан иштирокчиларга машқни бажариш шarti ва хавфсизлик қоидалари етказилади;

спорт ҳаками томонидан югуриш учун дастлабки “*Стартга*”, “*Диққат*” ҳамда “*Олга*” буйруқлари берилади ва секундомер босилади;

“*Олга*” буйруғи билан иштирокчилар машқни бажаришга киришадилар ва “*Финиш*” чизиғини кесиб ўтганларидан сўнг, секундомер тўхтатилиб, натижалари қайд этилади.

Баҳолаш мезонлари: иштирокчиларнинг натижалари стартдан финишгача бўлган масофани босиб ўтган вақтдан келиб чиқиб аниқланади ва энг кам вақт кўрсатган иштирокчи ғолиб деб топилади.

в) Турникда тортилиш мусобақаси.

Мусобақа шартлари: ҳар бир жамоадан 1 нафар (ўғил бола) иштирокчи қатнашади. Кийим русуми – спорт кийими. Машқни бажаришга – 4 дақиқа берилади.

Машқни бажариш шarti: машқни бажаришда кўл кафтлари турникда олдинга қаратилган ҳолда ушланиб, кўллар параллел узатилган ҳолда тутилади, тана бир оз букилган, оёқ тўғри туширилган, учи тўлиқ пастга узатилиб, товонлар жуфт тутилган ҳолатдан бажарилади.

Кўллар букилиб, тана юқорига кўтарилади, бунда жағ (ияк) турник устига тўлиқ чиқарилган ҳолат қабул қилинади.

Кўллар яна тўлиқ узатилади, тана бир маромда пастга туширилиб, дастлабки ҳолатга қайтилади. Тананинг осилган ҳолати 3 сониядан кўп бўлмаган вақт давомида сақланади. Жуфт тутилган оёқларни 45⁰ гача букишга руҳсат берилади.

Танани силташ, оёқни олд-орқага тебратиш, оёқларни чалиштириш, бир қўлда осилиб олиш амаллари тақиқланади.

Баҳолаш мезонлари: турникда энг кўп ва машқни тўғри бажарган иштирокчи ғолиб деб топилади.

50. Мусобақа шартларида белгиланган тартибдаги кийим русумида бўлмаган иштирокчиларга “-5” балл ёки 15 сония жарималар қўлланилади.

51. Ўйинларнинг “Ўзбекистон тарихи билимдони” викторинаси саволлари “Ватанпарвар” ташкилотининг Марказий кенгаши томонидан тузилади ва иккинчи, учинчи ва тўртинчи босқичлар ўтказилишидан бир кун аввал махсус конвертга солиниб, Ташкилий қўмита аъзолари иштирокида муҳрланади.

VII. Ўйинлар натижаларини баҳолаш ва ғолибларни аниқлаш тартиби

52. Спорт ҳакамлари таркиби ҳар бир мусобақада жамоанинг эгаллаган ўринларининг умумий йиғиндисини ҳисоблаб чиқади ва ўйинларда I, II, III ўринларни эгаллаган ғолиб жамоаларни аниқлайди.

53. Агар якунда жамоаларнинг натижалари бир хил кўрсатилса, унда умумжамоавий ўринлар жамоалар томонидан энг кўп эгаллаган I, II, III ўринларга қараб белгиланади. Ушбу ҳолатларда ҳам бир хил натижа кўрсатилса, унда ҳарбийлаштирилган эстафетада ғолиб бўлган жамоага устунлик берилади.

54. Агар жамоа бирорта шартда иштирок этмаса, ушбу жамоага мусобақа якунига кўра кўрсатган натижаларидан қатъий назар энг сўнгги ўрин берилади.

55. Ўйинлар якунида масъул котиб томонидан баённома расмийлаштирилиб, барча спорт ҳакамлари томонидан имзоланади ва бош спорт ҳаками томонидан тасдиқланади. Ҳар бир мусобақанинг натижалар қайдномаси спорт ҳакамлари томонидан имзоланади.

VIII. Ўйин ғолибларини тақдирлаш тартиби

56. Ўйинларнинг маҳалла босқичи ғолиблари қуйидаги тартибда тақдирланади:

биринчи ўринни эгаллаган жамоага “Ватанпарвар” ташкилоти ҳудудий кенгаши раисининг I-даражали дипломи, ҳар бир жамоа аъзосига медаль ва қимматбаҳо совға топширилади;

иккинчи ўринни эгаллаган жамоага “Ватанпарвар” ташкилоти ҳудудий кенгаши раисининг II-даражали дипломи, ҳар бир жамоа аъзосига медаль ва қимматбаҳо совға топширилади;

учинчи ўринни эгаллаган жамоага “Ватанпарвар” ташкилоти ҳудудий кенгаши раисининг III-даражали дипломи, ҳар бир жамоа аъзосига медаль ва қимматбаҳо совға топширилади.

Биринчи босқичда I, II ва III ўринларни эгаллаган жамоалар аъзоларига қимматбаҳо совғалар “Ватанпарвар” ташкилоти ҳудудий кенгашлари ва Ёшлар ишлари агентлигининг туман (шаҳар) бўлимлари ҳамда секторлар раҳбарлари томонидан ажратилади.

Шунингдек, ғолиб жамоаларнинг раҳбарларига “Ватанпарвар” ташкилоти ҳудудий кенгашлари раисларининг фахрий ёрликлари топширилади.

57. Ўйинларнинг туман (шаҳар) босқичи ғолиблари қуйидаги тартибда тақдирланади:

биринчи ўринни эгаллаган жамоага “Ватанпарвар” ташкилоти ҳудудий кенгаши раисининг I-даражали дипломи, ҳар бир жамоа аъзосига медаль ва қимматбаҳо совға топширилади;

иккинчи ўринни эгаллаган жамоага “Ватанпарвар” ташкилоти ҳудудий кенгаши раисининг II-даражали дипломи, ҳар бир жамоа аъзосига медаль ва қимматбаҳо совға топширилади;

учинчи ўринни эгаллаган жамоага “Ватанпарвар” ташкилоти ҳудудий кенгаши раисининг III-даражали дипломи, ҳар бир жамоа аъзосига медаль ва қимматбаҳо совға топширилади.

Иккинчи босқичда I, II ва III ўринларни эгаллаган жамоалар аъзоларига қимматбаҳо совғалар “Ватанпарвар” ташкилоти ҳудудий кенгашлари ва Ёшлар ишлари агентлигининг туман (шаҳар) бўлимлари томонидан ажратилади.

Шунингдек, ғолиб жамоаларнинг раҳбарларига “Ватанпарвар” ташкилоти ҳудудий кенгашлари раисларининг фахрий ёрликлари топширилади.

58. Ўйинларнинг ҳудудий босқичи ғолиблари қуйидаги тартибда тақдирланади:

биринчи ўринни эгаллаган жамоага “Ватанпарвар” ташкилоти ҳудудий кенгаши раисининг кубоги, I-даражали дипломи, ҳар бир жамоа аъзосига медаль ва қимматбаҳо совға топширилади;

иккинчи ўринни эгаллаган жамоага “Ватанпарвар” ташкилоти ҳудудий кенгаши раисининг II-даражали дипломи, ҳар бир жамоа аъзосига медаль ва қимматбаҳо совға топширилади;

учинчи ўринни эгаллаган жамоага “Ватанпарвар” ташкилоти ҳудудий кенгаши раисининг III-даражали дипломи, ҳар бир жамоа аъзосига медаль ва қимматбаҳо совға топширилади.

Учинчи босқичда I, II ва III ўринларни эгаллаган жамоалар аъзоларига қимматбаҳо совғалар “Ватанпарвар” ташкилоти ҳудудий кенгашлари ва Ёшлар ишлари агентлигининг ҳудудий бошқармалари томонидан ажратилади.

Шунингдек, ғолиб жамоаларнинг раҳбарларига “Ватанпарвар” ташкилоти ҳудудий кенгашлари раисларининг фахрий ёрликлари топширилади.

59. Республика финал босқичи ғолиблари қуйидаги тартибда тақдирланади:

биринчи ўринни эгаллаган жамоага “Ватанпарвар” ташкилоти Марказий кенгаши раисининг кўчма Кубоги, I-даражали дипломи, ҳар бир жамоа аъзосига медаль ва қимматбаҳо совға топширилади;

иккинчи ўринни эгаллаган жамоага “Ватанпарвар” ташкилоти Марказий кенгаши раисининг II-даражали дипломи, ҳар бир жамоа аъзосига медаль ва қимматбаҳо совға топширилади;

учинчи ўринни эгаллаган жамоага “Ватанпарвар” ташкилоти Марказий кенгаши раисининг III-даражали дипломи, ҳар бир жамоа аъзосига медаль ва қимматбаҳо совға топширилади.

Республика финал босқичида I, II ва III ўринларни эгаллаган жамоа аъзоларига қимматбаҳо совғалар “Ватанпарвар” ташкилоти Марказий кенгаши ва Ёшлар ишлари агентлиги томонидан ажратилади.

Ғолиб жамоаларнинг раҳбарларига “Ватанпарвар” ташкилоти Марказий кенгаш раисининг фахрий ёрлиги топширилади.

60. Ўйинларнинг алоҳида спорт мусобақаларида яхши натижалар кўрсатган жамоалар Марказий кенгаш раисининг дипломи билан тақдирланади.

61. Ўйинларнинг алоҳида “Энг моҳир мерган”, “Энг яхши спортчи”, “Энг яхши билимдон” номинациялари бўйича энг яхши натижа кўрсатган иштирокчи Марказий кенгаши раисининг фахрий ёрлиги ва қимматбаҳо совғаси билан тақдирланади.

62. “Шунқорлар” ҳарбий-спорт ўйинларининг натижалари тўғрисидаги маълумот “Vatanparvar.uz” расмий сайтида жойлаштирилади.

IX. Ўйинларда интизом ва ички тартиб-қоидалари ҳамда хавфсизлик талабларига риоя этиш

63. Ўйинлар иштирокчилари транспортда ҳаракатланганда, мусобақалар ўтказиладиган ҳудудда ўрнатилган кун тартибига ҳамда мусобақа шартини бажариш вақтида хавфсизлик қоидаларига қатъий риоя этишлари шарт.

64. Иштирокчилар томонидан мазкур Низомда белгиланган шартларда кўрсатилмаган хатти-ҳаракатларни амалга ошириш тақиқланади. Хавфсизлик қоидалари ва ўрнатилган кун тартибига риоя қилмаган жамоалар ўйинлардан четлаштирилади.

65. Ўйинлар давомида ўрнатилган кун тартиби ва интизомни бузган жамоаларга жарима баллари ҳисобланиши мумкин.

66. Ўйинларни хавфсизлик қоидалари асосида ўтказиш учун масъулият ташкилий қўмигага юклатилади.

67. Жамоа аъзоларининг хавфсизлик қоидаларига риоя этишлари ҳамда ҳар бир мусобақа шартларини бажаришига тайёргарлиги учун жавобгарлик жамоа раҳбарига юклатилади.

Х. Ўйинларнинг моддий-техник ва молиявий таъминоти

68. Ўйинларни ўтказиш билан боғлиқ барча харажатлар Марказий кенгаш, ҳудудий кенгашлар ва улар тасарруфидаги муассаса (ташкилот)лар, шунингдек, Ёшлар ишлари агентлигининг маблағлари ҳисобидан молиялаштирилади. Давлат ва жамоат ташкилотлари ҳамда жисмоний шахслар ушбу ўйинларга, шунингдек, алоҳида жамоаларга ҳомийлик қилишлари мумкин.

69. Ўйинларнинг маҳалла босқичини ўтказиш ҳамда ғолиб жамоаларни туман (шаҳар) босқичида иштирок этишлари билан боғлиқ бўлган сарф-харажатлар (жамоани тайёрлаш, транспорт ва бошқа) “Ватанпарвар” ташкилотининг тегишли ўқув муассаса (ташкилот)лари, секторлар (келишув асосида), Ёшлар ишлари агентлигининг туман (шаҳар) бўлимлари маблағлари ҳисобидан ўрнатилган тартибда молиялаштирилади.

70. Ўйинларнинг туман (шаҳар) босқичини ўтказиш ҳамда ғолиб жамоаларни ҳудудий босқичда иштирок этишлари билан боғлиқ бўлган сарф-харажатлар (жамоани тайёрлаш, транспорт ва бошқа) “Ватанпарвар” ташкилотининг тегишли ўқув муассаса (ташкилот)лари, маҳаллий ҳокимият органлари (келишув асосида), Ёшлар ишлари агентлигининг туман (шаҳар) бўлимлари маблағлари ҳисобидан ўрнатилган тартибда молиялаштирилади.

71. Ўйинларнинг ҳудудий (Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар) босқичини ўтказиш билан боғлиқ бўлган сарф-харажатлар (ётоқхона, овқатлантириш, транспорт, ғолибларни тақдирлаш ва бошқа) “Ватанпарвар” ташкилоти ҳудудий кенгашлари, Ёшлар ишлари агентлигининг ҳудудий бошқармалари маблағлари ҳисобидан ўрнатилган тартибда молиялаштирилади.

72. Ўйинларнинг Республика босқичини ўтказиш билан боғлиқ бўлган сарф-харажатлар (ётоқхона, овқатлантириш, ғолибларни тақдирлаш ва бошқалар) “Ватанпарвар” ташкилоти Марказий кенгаши, Ёшлар ишлари агентлигининг маблағлари ҳисобидан ўрнатилган тартибда молиялаштирилади.

73. Ҳудудий кенгашлар томонидан ўйинларнинг Республика финал босқичига юбориладиган ғолиб жамоани тайёрлаш ва транспорт билан боғлиқ бўлган сарф-харажатлар ўз маблағлари ҳисобидан ўрнатилган тартибда молиялаштирилади.

ХI. Яқуний қоидалар

74. Мазкур Низомга Ташкилий қўмита томонидан ўзгартириш ва қўшимчалар киритилиши мумкин.

75. Мазкур ўйинлар билан боғлиқ барча ҳужжатлар “Ватанпарвар” ташкилоти Марказий кенгаши аппаратининг ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси бўлимида сақланади.